

Tudományfilozófia és Tudománytörténet Doktori Iskola

KUTATÁSI TÉMÁK

2014-2015. tanév

kutatási téma	témakiíró
Az analitikus filozófia története	Ambrus Gergely
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Analitikus elmefilozófia	Ambrus Gergely
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
A vizuális kommunikáció kutatásának módszertani kérdései	Bátori Zsolt
A téma a vizuális kommunikáció különböző formáinak vizsgálatára ad lehetőséget, elsősorban azokra a kutatómódszertani kérdésekre koncentrálva, amelyek a jelenségek elemzésére használt fogalmi keretek, konceptuális elemzések és empirikus kutatási módszerek kritikai vizsgálatával új, potenciálisan sikeresebb szempontrendszerek, fogalmi keretek és kutatási módszerek kialakítását teszik lehetővé. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Az interdiszciplináris kommunikációkutatás módszertani kérdései	Bátori Zsolt
A téma a kommunikatív jelenségek vizsgálatára ad lehetőséget, elsősorban azokra a kutatómódszertani kérdésekre koncentrálva, amelyek a jelenségek elemzésére használt fogalmi keretek, konceptuális elemzések és empirikus kutatási módszerek kritikai vizsgálatával új, potenciálisan sikeresebb szempontrendszerek, fogalmi keretek és kutatási módszerek kialakítását teszik lehetővé. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Textbook-science. A tudományok története a modern tudomány-educációban	Békés Vera
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
A romantika tudáskeresője és tudományképe a 18-19. században	Békés Vera
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
A természet és morálfilozófiák kapcsolódási pontjai a 17-18. században.	Demeter Tamás
A koramodern természet- és morálfilozófusok hajlamosak voltak úgy tekinteni viszonyaikra, mint akik egymással diskurzusban álló és egymás számára kölcsönösen releváns	

<p>vizsgálódásokat folytatnak. A vizsgálódások ezen folytonossága azonban a filozófia- és tudománytörténeti kánonokban alig tükröződik: tudomány- és filozófiatörténet diskurzusa nem folyamatos és nem zökkenőmentes. A jelen témakiírás keretében készülő doktori dolgozatok azokat a centrális fogalmakat és problémákat vizsgálják, amelyekeken keresztül a ma egymástól elkülönülten filozófiai és tudománytörténetinek tekintett kánonok érintkeznek. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
A tudomány- és eszmetörténet szociologizáló megközelítései	Demeter Tamás
<p>E kutatási téma keretében a különböző szociologizáló módszertanok teljesítőképességének és határainak vizsgálatát tűzzük ki célul. A fókuszban vagy a szociologizáló megközelítések a) elméleti-filozófiai hátterét, vagy b) esettanulmányokon keresztül vizsgált történeti eredményeit vesszük górcső alá. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
A pszichológia filozófiája	Demeter Tamás
<p>A kutatási téma keretében a népi és tudományos pszichológiai diskurzus jellegzetességeit és egymáshoz való viszonyát, valamint a természet- és társadalomtudományok szövedékébe való beilleszkedését vizsgáljuk. Arra a kérdésre keresünk választ, hogy miben osztozik és miben különbözik egymástól a) a népi és a tudományos pszichológia, b) milyen jellegzetességei vannak a pszichológiának összevetésben más tudományokkal. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
Ember-környezet rendszerszemléletű gondolkodás: a "mi van a fejben" szemlélettől a "miben van a fej" gondolatig	Dúll Andrea
<p>Újabban a mentális reprezentációk kérdésköre kibővült/módosult a környezeti-kulturális kontextussal: a szituált elme, az ember-környezet tranzakció megközelítés keretein belül a világ leképeződésének gazdagabb és ökológiailag érvényesebb megközelítése vált lehetségessé. A kutatási témán belül vizsgálható a kognitív reprezentáció vagy a mentális térkép beágyazottságának problematikája. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
Tudományszociológia-elméletek	Farkas János
<p>A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
Polányi Mihály tudományfilozófiája	Fehér Márta
<p>A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
A tudás-szociológia „Erős Program”-ja	Fehér Márta
<p>A David Bloor által kezdeményezett un. erős program újabb fejleményeinek kritikai vizsgálata.</p>	
A „poszt-akadémikus” tudomány-fázis problémái	Fehér Márta
<p>A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	

Naturalizált ismeretelmélet	Forrai Gábor
Elméleti megalapozás és konkrét eredmények. Quine nézetei. Az a priori tudás lehetősége. Társas megismerés. A filozófiai módszertanhoz kapcsolódó kérdések. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Igazolás-elméletek	Forrai Gábor
Kortárs elképzelések az episztemikus igazolásról, a fundacionalizmus, koherentizmus változatai, externalista megközelítések és erény-elméletek. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
A modern infokommunikáció története	Galántai Zoltán
A tágabb értelemben vett modern infokommunikáció történetébe számos téma tartozik a transzkontinentális távíró rendszerek kiépítésének történetétől az infokommunikációs technológiák kiépítésén keresztül az azokkal való visszaélések történetéig, továbbá, hogy az idő előrehaladtával miként változnak az infokommunikációs technológiák jövőjére vonatkozó remények, félelmek, elvárások. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után határozzuk meg.	
A Földön kívüli intelligencia keresésének (SETI) története	Galántai Zoltán
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
A kommunikációkutatás és a kommunikációelméletek története	Hamp Gábor
A kommunikációkutatás szembeötlő sajátossága, hogy különböző diszciplináris háttérrel, különböző módszertannal dolgozó, különböző magyarázati típusokat felhasználó, különböző absztrakciós szintű fogalmi eszköztárral rendelkező, különböző általánosítási szintre törekvő kutatási programok terepe. Ez a verzatilitás tudománytörténeti, -szociológiai, -politikai értelemben számos kérdést vet a diszciplinárizálódás dinamikájáról és szerkezetéről mind a nemzetközi, mind a hazai tudományfejlődésben. Ezek a keretek lehetőséget kínálnak a kommunikációkutatás korábban fel nem vetett történeti, illetve a diszciplinárizálódás internális és externális körülményeinek szinergiáira vonatkozó kérdések kutatására és megválaszolására. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Várakozások és jövőképek és menedzselésük keletkező technológiákban	Hronszky Imre
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
A tudománypolitika és a technikapolitika fejlődése	Hronszky Imre
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Az evolúció-elméletek története és tudományfilozófiai elemzése	Kampis György
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	

A modern építészet és a design megítélésének esztétikai és etikai aspektusai	Kerékgyártó Béla
Az építészet és a design kettős, művészeti és gyakorlati jellegéből fakadóan a művek megítélésében esztétikai és etikai szempontok egyaránt fontos szerepet játszanak. Az értelmezés és értékelés elvi szempontjainak tisztázásában, illetve megalapozásában ezek a területek sokat profitálhatnak a filozófiai elemzésekből, ugyanakkor sokrétű anyagot, izgalmas modelleket kínálnak az elméleti elemzés számára. Ezen az általános kereten belül különböző, esztétikai vagy etikai súlypontú témák, illetve olyan konkrét irányok vizsgálata is történhet, mint a fenomenológia hatása az építészetelméletben, a tér és hely kérdésköre, a kortárs filozófia és építészetelmélet kapcsolata. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Építészet és nyilvánosság: elméleti keretek és értelmezések	Kerékgyártó Béla
Az építészet, illetve tágabban az épített környezet minősége, közösségi jelentése fontos elméleti kérdéseket vetnek fel. Ezek egy része konkrétan a létrehozandó vagy létrehozott tárgyi környezet, így a nyilvános területek, a közterek vagy a köz és a magánhasználatú terek kapcsolatának értelmezésére és értékelésére vonatkozik. Általánosabb szinten olyan kutandó kérdések merülnek fel, mint az épített környezet közösségi értéke, hozzáférhetősége, igazságos elosztása, a környezet iránti felelősség, az alkotások időbeli érvényessége, a közösségi részvétel, vagy a nyilvános és a magánszféra viszonyának alakulása. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
A szakértőség gyakorlata és mintázata a tudományban	Kutrovácz Gábor
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
A tudománytörténet-írás historiográfiája	Láng Benedek
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
A tudomány határterületei	Láng Benedek
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Tudomány és ál-tudomány konfliktusa és egymás mellett élése a múltban	Láng Benedek
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
A kriptográfia története	Láng Benedek
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Th. Kuhn tudományfejlődési modelljének kritikai elemzése	Laki János
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	

Tudományos elméletek ontológiai kérdései	Margitay Tihamér
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
A kutatómódszertan elmélete és története	Margitay Tihamér
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Argumentáció-elméletek összehasonlító elemzése	Margitay Tihamér
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Wittgenstein pszichológia filozófiája	Neumer Katalin
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Elméleti, szaktudományos és irodalmi reflexiók a médiaváltásra (némafilm és hangosfilm)	Neumer Katalin
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Aspektusváltás, és jelentés-elmélet Wittgenstein hagyatékában	Neumer Katalin
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
A magyar ipartörténet nagy korszakai: a céhes ipartól a gépi nagyiparig	Németh József
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Mérnökszerepek és lehetőségek Magyarországon a 19. század második felétől a 21. század első évtizedéig	Németh József
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
A magyar műszaki- és természettudományos egyesületek története	Németh József
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Képi gondolkodás és tudományos realizmus	Nyíri Kristóf
A huszadik század filozófiájára az ún. nyelvi fordulat nyomta rá bélyegét, ma azonban már beszélhetünk egyfajta ikonikus fordulatról is. Ha elfogadjuk, hogy a gondolkodás nemcsak a szavak közegében, hanem perceptuális képzetek, elsősorban belső vizuális képek közegében	

<p>is zajlik, úgy a filozófia számos problémája, így a tudományos realizmus problémaköre is új megfogalmazásban vehető fel. Vizsgálható a kérdés, hogy vajon a vonalat, amely egyfelől a világ igaz leírásainak tekinthető tudományos elméletek, és másfelől a pusztán alkalmas matematikai instrumentumokként kezelendő – helytálló gyakorlati előrelátásokhoz vezető – elméletek között húzódik, meghúzzhatjuk-e ama határ mentén, amely az <i>elképzelhető</i> – azt, amiről érzékletes képeket tudunk magunknak alkotni – elválasztja attól, amit csak elvont-szimbolikus terminusokkal vagyunk képesek leírni. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
A konzervatív tudásfogalom	Nyíri Kristóf
<p>A konzervatizmust szokásosan politikai ideológiaként tartjuk számon, azonban legkésőbb a közgazdász F. A. von Hayek óta tudásfilozófiának is tekinthetjük. A szabadpiacot mint információs mechanizmust tanulmányozva Hayek az 1940-es években fogalmazta meg azt az elméletet, amely szerint a gazdaság működéséhez szükséges társadalmi tudás nem központosítható. Ez a tudás a helyi körülmények gyakorlati ismeretén alapszik, a társadalom tagjai között elosztott, a piac ármozgásai által közvetített. Amit Hayek a gazdasági tudás természetéről írt, az kiterjeszhetőnek bizonyult a tudás mibenlétére általában is: a tudás helyhez-helyzethez kötött, lokális, gyakorlati, az egyének összessége és együttműködése által hordozott, nem centralizálható. Hogyan merül fel a konzervatív tudásfogalom problematikája a 21. század új kommunikációs viszonyai közepette? A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
Természetfilozófiai és tudományfilozófiai közlemények az Akadémia <i>Atheneum</i> c. folyóiratában (1892-1947.)	Percz László
<p>Az Athenaeum tudományfilozófiai közleményeiről. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
Tudományfilozófiai kísérletek a magyar filozófia történetében	Percz László
<p>Tudományfilozófiai kísérletek a magyar filozófia 19–20. századi történetében. A tudományra irányuló reflexió példái a „hivatalos” magyar bölcseletben: az egyetemi-akadémiai és a társasági filozófia tudományfilozófiai törekvései és vitái. A „katedrafilozófia” és a tudományfilozófia. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után határozzuk meg.</p>	
Az internet természete és története	Ropolyi László
<p>A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
Tudomány és képzőművészet	S. Nagy Katalin
<p>Képzőművészet és technika kölcsönhatása, a képzőművészet technikai hátterének fejlődése a 20-21. században. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
A fizika XX. századi forradalma	Szegedi Péter
<p>A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.</p>	
XIX-XX. századi matematikatörténeti	Tanács János

kutatások	
Ezen belül kiemelten: a nem-euklideszi geometria matematikatörténeti és matematikafilozófiai aspektusai. A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Jogi (tárgyalótermi) érvelések argumentáció-elméleti kutatásai	Tanács János
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
A kérdés-felelet szituációkkal történő visszaélések argumentáció-elméleti kutatásai	Tanács János
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Computer epistemology	Vámos Tibor
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Tudományos viták történeti, argumentáció-elméleti és pragma-dialektikai elemzése	Zemplén Gábor
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Tudományfilozófia és tudománytörténet az oktatásban	Zemplén Gábor
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Szín-, fény- és látáselméletek történeti kérdései	Zemplén Gábor
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	
Test-modellek és modell-testek	Zemplén Gábor
A pontos témát a jelölttel való egyeztetés után közösen határozzuk meg.	